

Sucot – Sărbătoarea colibelor

Sărbătoarea de Sucot este ultima sărbătoare din ciclul de sărbători evreiești de toamnă din luna evreiască Tișre. Sărbătoarea ține opt zile, dintre care șapte se stă în colibă (*suca*). Este o sărbătoare foarte frumoasă și foarte iubită, care simbolizează sfârșitul sărbătorilor, sfârșitul verii și al anului agricol. Să nu uităm că în Israel există doar două anotimpuri: vară și iarnă.

Mulți dintre noi avem impresia că sărbătorile evreiești au un caracter strict religios, cu rugăciuni în sinagogă și mese îmbelșugate acasă. Adevărul este că aceste sărbători, mai ales cele trei sărbători în care se făcea pelerinaj la Ierusalim – Pesah, Șavuot și Sucot – au un important aspect agricol, descris chiar în Mișna și Talmud. Dintre ele, Sucot este cea mai evidentă, când cele patru specii de plante (chitra, frunza de palmier, mirtul și salcia) sunt asociate și în rugăciune. În Israelul modern, obiceiurile practicate în perioada biblică au fost reînnoite și adaptate lumii moderne.

Numele sărbătorii vine de la *suca*, o colibă acoperită cu paie. În Vechiul Testament ni se poruncește să petrecem întreaga sărbătoare în colibe, pentru a ne aminti de condițiile grele în care evreii au stat timp de patruzeci de ani în pustiu. Dar oare evreii chiar au stat în colibe? De unde aveau paie pentru acoperiș? Este mult mai probabil că stăteau în corturi. Chiar și tabernacolul era într-un cort. Coliba este

legată de aspectul agricol al sărbătorii. Asemenea colibe se află și astăzi pe marginea ogoarelor, slujind țăranilor ca loc de odihnă, la adăpost de razele arzătoare ale soarelui.

Această idee este confirmată în Talmud, unde se explică de ce am primit porunca să stăm în colibe. Ideea este să ieșim pentru o săptămână din locuința noastră permanentă, solidă și confortabilă și să ne adăpostim într-o locuință provizorie, pentru a înțelege că totul în viață este provizoriu, chiar noi înșine. Coliba nu trebuie să fie sărăcăcioasă, din contră, trebuie să fie cât mai frumos împodobită, masa să fie pusă cu vasele cele mai frumoase, paturile cu cele mai frumoase așternuturi, etc. Se cere doar ca pereții să fie provizorii și prin acoperișul de paie să se vadă stelele.

În zilele noastre în Israel au loc concursuri cu tema „Coliba (*suca*) cea mai frumoasă”. La sfârșitul sărbătorii de Iom Kipur, chiar înainte de a se așeza la masă, oameni religioși încep să ridice coliba. În intervalul de patru zile între cele două sărbători se construiesc colibele și se împodobesc cu diverse ornamente. De obicei se introduce lumină electrică, se aduc mese și scaune și tot ce e necesar traiului. Toate mesele se iau în colibă, unii chiar dorm în ea. Mulți oameni credincioși, când își cumpără o locuință, plănuiesc din timp unde vor construi *suca*: în curte sau pe balcon. Pentru locuințe aflate la etaj se caută cele cu balcon mare și care nu este acoperit. De aceea multe blocuri se construiesc cu balcoane alternative.

Încă o tradiție legată de *suca* este ospitalitatea. De altfel cuvântul aramaic *ușpizin* are aceeași rădăcină ca și *oaspete*. Primii oaspeți simbolici sunt personajele biblice cele mai renumite.

Sărbătoarea următoare este Simhat Tora. În Israel ea se ține în a opta zi de Sucot, zi numită și *Șmini Ațeret* (adunarea din ziua a opta), dar în diaspora ea se ține în ziua următoare. Această sărbătoare nu apare nici în Vechiul Testament, nici în

Talmud. Ea a apărut în Evul Mediu timpuriu, perioadă care în istoria evreilor se numește *HaGheonim*. Este sărbătorirea Torei. În această zi se încheie citirea anuală a Torei și începe un nou ciclu. Ideea de ciclu este fundamentală în iudaism. Tora se citește de la început până la sfârșit într-un an. În acest scop ea este împărțită în 54 / 55 de porțiuni numite pericope. În ziua de Simhat Tora se citesc ultimele două capitole din Deuteronom și imediat se trece la primul capitol din Geneza. Multe dintre învățăturile evreiești se fac în cicluri. Mișna, cartea de bază a legilor evreiești se învață și ea în ciclu, la fel și Talmudul. Acum cinci ani a început în Israel o inițiativă de citire a Vechiului Testament în ritm de un capitol pe zi. Proiectul este numit „929”, după numărul de capitole ale Vechiului Testament. Această împărțire a fost făcută de creștini în secolul al XIII-lea, fiind apoi adoptată și de o mare parte a evreilor, cu toate că nu este lipsită de probleme. Acest proiect este bazat pe toate obiectele moderne de învățătură: site de internet, Facebook, WhatsApp, programe de radio și televiziune, etc. Participă nu numai rabini, ci și profesori, ziariști, evrei ortodocși și reformiști, oameni politici.

În cartea 1Macabeeni (care nu a fost canonizată de autoritatea rabinică și de aceea versiunea ebraică nu s-a păstrat, existând doar cea greacă) scrie că în timpul sărbătorii de Sucot din anul 167 î.e.n., armata regelui Antiochus a profanat Templul și ca urmare în acel an nu s-a putut ține sărbătoarea de Sucot. După două luni, evreii în frunte cu familia Hașmonai s-au revoltat, i-au alungat pe greci din Ierusalim și Templul a fost din nou purificat. Atunci s-a ținut sărbătoarea de Sucot „amânată”, care s-a transformat în sărbătoarea de Hanuca. Așa se explică de ce sărbătoarea de Hanuca ține și ea opt zile.

După această versiune minunea lumânării care a ars opt zile a fost adăugată ulterior, ca o justificare a lungimii sărbătorii.

Sucot în Israel

În Israel sărbătoarea de Sucot a devenit, mai mult ca oricare alta, o sărbătoare de cultură și artă. Sunt zeci de festivaluri: festivalul internațional de film din Haifa, festivalul de teatru de stradă de la Acra (Aco), festivalul poveștilor de la Ghivataim, festivalul de teatru pentru copii de la Iafo, festivaluri pentru familii cu copii, festivaluri de muzică, se fac expoziții de artă, se organizează excursii în toată țara. În toate muzeele, în parcuri de distracție, în kibuțuri și în instituțiile de cultură au loc evenimente de sărbătoare. Se poate spune că timp de o săptămână întreaga țară este un mare festival.

În ziua de *Șmini Ațeret*, a opta zi de Sucot, la Zidul Plângerii are loc tradiționala binecuvântare a preoților. Se consideră că oricine are numele de familie Cohen este un urmaș al tagmei preotești din antichitate. Aceștia binecuvântează poporul, așa cum se făcea pe vremuri în Templu. În această zi pe străzile Ierusalimului e mare înghesuială și e aproape imposibil de circulat. Din păcate anul acesta festivitatea obișnuită nu va avea loc. Sperăm că în anul viitor se vor întoarce zilele fermecate de sfârșit de vară israeliană.

Sărbătoare fericită! *Hag Sameah!*

Articolul a apărut în Baabel, 2 Octombrie 2020